

SAMEN LEREN IN HET HBO

Op basis van literatuurstudie is een kijkkader ontwikkeld voor professionalisering in teamverband, gekoppeld aan de vraagstukken in het primaire proces waar docenten als team mee te maken hebben. Dit kijkkader bestaat uit een *input - proces - output* model. De bevorderende condities en de leervraag van het team (input) beïnvloeden de teamleerprocessen in het team (proces). Die dragen vervolgens bij aan de opbrengsten van het team (output).

INPUT

A COMPLEXE LEERVRAAG

- complexe vraagstukken die op teams afkomen en de veranderende rol van de hbo-docent hierin

B BEVORDERENDE CONDITIES

- **in de teamleden**
onderzoekende houding, overtuigingen (teacher beliefs)
- **in het team**
omvang, gedeelde doelen, onderlinge afhankelijkheid, psychologische veiligheid, teamsamenstelling, taak- en rolverdeling
- **in de leer-werkomgeving**
teamgericht HR-beleid, ondersteuning vanuit organisatie, leiderschap

PROCES

C TEAMLEERPROCESSEN

- **basisprocessen**
 - delen
 - co-constructie
 - constructief conflict
- **faciliterende processen**
 - reflectiviteit
 - activiteit
 - boundary crossing

OUTPUT

D OPBRENGSTEN VAN TEAMLEREN

- **teambekwaamheid**
kennis, vaardigheden
- **teamentativiteit**
- **nieuwe oplossingen voor complexe vraagstukken**

INPUT

A. Complexe leervraag

Dit gaat over de onderwijsvraagstukken die op teams afkomen en de veranderende rol van de docent hierin.

B. Bevorderende condities

Dit zijn condities en randvoorwaarden, die enerzijds een team een team maken en anderzijds de professionalisering in teamverband (het samen leren en werken aan onderwijsvraagstukken) bevorderen. Daarbij onderscheiden we drie niveaus:

- **Individuele teamleden**

Bijvoorbeeld de onderzoekende houding van teamleden.

- **Gehele team**

Denk bijvoorbeeld aan de teamomvang, de perceptie van een gezamenlijk doel, de onderlinge afhankelijkheid en de ervaren psychologische veiligheid in het team om samen te leren.

- **Bredere leer- en werkomgeving van het team**

Denk bijvoorbeeld aan een teamgericht HR-beleid en de uitvoering daarvan, ondersteuning vanuit de organisatie, leiderschap en zeggenschap van het team.

KANTTEKENING

Het model suggereert een schematische, lineaire weergave en verhouding van de input-proces-output variabelen.

Deze verhouden zich echter in de praktijk veel dynamischer en wederkeriger.

PROCES

C. Teamleerprocessen

Hiermee bedoelen we de samenwerking en interactie tussen docenten bij het werken aan vraagstukken, waardoor samen wordt geleerd. We maken daarbij onderscheid tussen basisprocessen en faciliterende processen:

- **Basisleerprocessen**

Deze processen beschrijven hoe het leren er binnen een team uitziet. Ze schetsen wat er gebeurt wanneer teams leren, zoals kennis delen, op elkaar voortbouwen en bediscussiëren wat wordt gedeeld.

- **Faciliterende leerprocessen**

Deze processen zorgen er voor dat het team in de juiste richting leert en dat het teamleren effectief en efficiënt is. Ze zorgen voor context en focus. Bijvoorbeeld het plannen en evalueren.

OUTPUT

D. Teamopbrengsten

Teamleerprocessen dragen bij aan effectiviteit van teams. Die effectiviteit kan worden gezien als output in termen van de bekwaamheid van het team en onderlinge samenhang en binding van het team en het daadwerkelijk oplossen van de complexe vraagstukken.

In opdracht van Zestor ontwikkeld door:

Patricia Brouwer, Daniël van Middelkoop, Maartje van de Mortel,
Josien Engel, Peter Horssekenberg, Mieke Koeslag-Kreunen,
Anne-Marie Kuijpers, Marian Thunnissen, Ilya Zitter

SAMEN LEREN IN HET HBO

